

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-72>

УДК 656.71

Івченко Л.О., Мережко І.С.

Національний університет харчових технологій

НА ВИСОТІ. 2018 РІК ДЛЯ АЕРОПОРТІВ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджується сучасний стан аеропортів України. Розглянуто та проаналізовано основні показники діяльності аеропортів. Наведено та обґрунтовано проблемні аспекти організації українського авіаринку. Проаналізована динаміка розвитку провідних аеропортів України протягом останніх років. Розглянутий вплив безвізового режиму на зростання обсягів перевезення авіаційним транспортом.

Ключові слова: аеропорти, авіаперевезення, пасажирські перевезення, авіалінії, авіакомпанії.

Ivchenko Liubov, Merezhko Inna

National University of Food Technology

ON HIGH. 2018 YEAR FOR AIRPORTS OF UKRAINE

Summary. The article deals with the current state of airports in Ukraine. The main indicators of airports' activity are analyzed and analyzed. The problematic aspects of the organization of the Ukrainian aviation market are grounded and grounded. The dynamics of development of leading Ukrainian airports in recent years has been analyzed. The influence of visa-free regime on the growth of volumes of transportation by air transport is considered.

Keywords: airports, air transportation, passenger transportation, airlines, airlines.

Постановка проблеми. Важливу роль у забезпеченні пасажирських перевезень, а також перевезень особливо термінових вантажів в Україні відіграє авіаційний транспорт. Він є поза конкуренцією серед інших видів транспорту щодо швидкості доставки пасажирів і термінових вантажів на великі відстані. 11 травня 2017 року Рада ЄС офіційно затвердила надання Україні безвізового режиму з Європейським Союзом. Безвізовий режим – статус, що дає змогу громадянам України вільно перетинати міждержавні кордони країн Європейського Союзу без попереднього звернення до посольства для отримання дозволу. Ця подія несе за собою значне зростання обсягів перевезень авіаційним транспортом, створення нових авіакомпаній в Україні, а саме компаній-лоукостів, які надають послуги повітряних перевезень пасажирів за цінами відносно нижчими, ніж традиційні авіалінії, в обмін на відмову від більшості традиційних пасажирських послуг. Отже, питання розвитку авіаційного транспорту, а також безпосередньо аеропортів в Україні сьогодні є особливо актуальним.

Мета статті – проведення аналізу сучасного стану роботи аеропортів України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Для статистичного аналізу показників діяльності на ринку авіаперевезень використовувалися дослідження Державної служби статистики України та Державної авіаційної служби України. Проблеми авіаринку та аеропортів України вивчалися за допомогою робіт А. Назаренко та Д. Прейгер. Також аналізувалися публікації Міністерства інфраструктури України і новини засобів масової інформації.

Виклад основного матеріалу. Дуже позитивну динаміку продемонстрували українські аеропорти за 2018 рік. Два десятки з них обслугову-

вали комерційні рейси вітчизняних і зарубіжних авіакомпаній. Через них пройшли 159 900 повітряних суден (+20% відносно рівня 2017 року). Загальний пасажиропотік становив 16 498 900 осіб (+27,6%). Це – абсолютний рекорд за всю історію повітряних перевезень в Україні [3].

За перші 9 місяців 2018 року пасажиропотік через аеропорти України зріс на 23,9% і склав майже 15,6 мільйонів людей. Про це повідомили в прес-службі Міністерства інфраструктури України (рис. 1).

Розпочнемо з головного аеропорту України – Міжнародний аеропорт «Бориспіль». За дев'ять

Рис. 1. Пасажиропотік в аеропортах 2018

Джерело: [5]

місяців аеропорт «Бориспіль» перевіз більше десяти мільйонів пасажирів.

Аеропорт Бориспіль обслужив 1 млн 327,2 тис. пасажирів в вересні 2018 року, що на 16,4% перевищує результат вересня минулого року.

У поточному році кількість рейсів і пасажирів збільшується не з такою інтенсивністю, як в 2017 році. Це очікувано, оскільки ринок вийшов на стабільне і планове зростання після інтенсивного кризового приросту 2015-2016 років, – відзначили в аеропорту. 1 млн 226,5 тис. пасажирів скористалися міжнародними рейсами (+16,5%), а 100,7 тис. пасажирів – внутрішніми рейсами (+15%).

У вересні 2018 року в Борисполі взяли і відправили 9 124 рейси, що на 8,8% більше, ніж в вересні 2017 року. З них 7 941 рейс були міжнародними (+8,9%), 1183 рейси – внутрішніми (+7,6%).

Загальний пасажиропотік аеропорту Бориспіль в період з січня по вересень 2018 року виріс на 17,6% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року і склав 8 млн 198,8 тис. осіб.

З них 7 млн 526,5 тис. пасажирів скористалися міжнародними рейсами (+17%), 672,3 тис. пасажирів – внутрішніми рейсами (+18,6%).

Число обслужених рейсів в аеропорту Бориспіль за 8 місяців 2018 року зросло на 10% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року до 63 522. З них 54 843 рейсу були міжнародними (+8,9%), 8 679 рейсів – внутрішніми (+17,6%).

Також керівництво аеропорту розпочало реалізацію проекту «аеропорт – хаб», метою якого є посилення інфраструктурної міцності аеропорту викликом, що стоять на шляху до його розвитку. Так, розпочате розширення галереї терміналу D з одночасною масштабною добудовою перону; розширення трансферної зони; добудова паркінгу та багажного відділення [4].

Реалізації таких проектів сприяє зростання сукупного доходу підприємства за рахунок грамотної стратегії співпраці із авіакомпаніями, розвитку неавіаційних послуг та оптимізації бази оподаткування.

Аеропорт «Київ» (Жуляни) ім. І. Сікорського також порадував статистикою пасажиропотоку і обслужив понад 2 млн пасажирів за 9 місяців 2018 року. Загальний пасажиропотік аеропорту Жуляни («Київ» імені Ігоря Сікорського) за 9 місяців 2018 року склав 2 млн 165,2 тис. осіб, що на 57,3% перевищує результат за аналогічний період минулого року, повідомила прес-служба підприємства.

З них 2 млн 99,6 тис. пасажирів скористалися міжнародними рейсами, 65,6 тис. пасажирів вилетіли або прилетіли внутрішніми рейсами.

Число обслужених в аеропорту Жуляни рейсів за підсумками роботи за 9 місяців 2018 року зросло на 33,6% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року до 23 182, з яких 19 610 рейсів були міжнародними, 3 572 рейсу – внутрішніми.

Найбільш популярними міжнародними напрямками в період з січня по вересень 2018 року в Жулянах стали Мінськ (Білорусь), Варшава (Польща), Анталія (Туреччина), Анкара (Туреччина), Дубай (ОАЕ), Шарм-ель-Шейх (Єгипет), Рим (Італія).

У вересні 2018 року аеропорт обслужив 307,5 тис. пасажирів, поліпшивши цей показник на 30,6% в порівнянні з вереснем 2017 року [4].

У першому місяці осені 299,5 тис. пасажирів Жулян скористалися міжнародними рейсами, 8 тис. пасажирів – вилетіли або прилетіли внутрішніми рейсами.

Загальна кількість рейсів у вересні 2018 року зросла на 14,4% в порівнянні з вереснем 2017 року до 3 090. З них 2603 рейсу були міжнародними, 487 рейсів – внутрішніми.

Найбільш популярними міжнародними напрямками в вересні 2018 року в аеропорту Жуляни стали Шарм-ель-Шейх (Єгипет), Варшава (Польща), Мінськ (Білорусь), Анкара (Туреччина), Анталія (Туреччина), Берлін (Німеччина), Франкфурт-на Майні (Німеччина).

Порівняно з минулим 2017 роком позитивну статистику можемо побачити і в регіональних аеропортах.

Так, наприклад пасажиропотік аеропорту «Львів» цього рік зріс на 48% і перевищив мільйон. Загалом за січень-вересень 2018 р. пасажиропотік зріс на 46,6% порівняно з показником аналогічного періоду минулого року (821,9 тис. пасажирів) і досяг позначки в 1 204,7 тис. пасажирів (рис. 2).

Кількість здійснених рейсів у вересні склала 168,5 що на 41,1% більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Також відзначу поліпшення льотних умов у Культурній столиці України. У зв'язку із отриманням летовищем II категорії літати відтепер можна за гірших погодних умов (а це – менша кількість уходів на «запасний» аеродром).

Що стосується аеропорту «Одеса» пасажиропотік за підсумками вересня 2018 року становив 258 490 осіб, що на 19,3% більше, ніж за аналогічний період 2017 року [5].

2018 рік став проривним для Одеського аеропорту. Аеропорт Одеса обслужив 91 794 пасажирів ще у березні 2018 року, що на 13,5% перевищило показник березня минулого року, повідомило підприємство.

73 112 пасажирів скористалися міжнародними рейсами, а 18 682 виконали переліт внутрішніми рейсами.

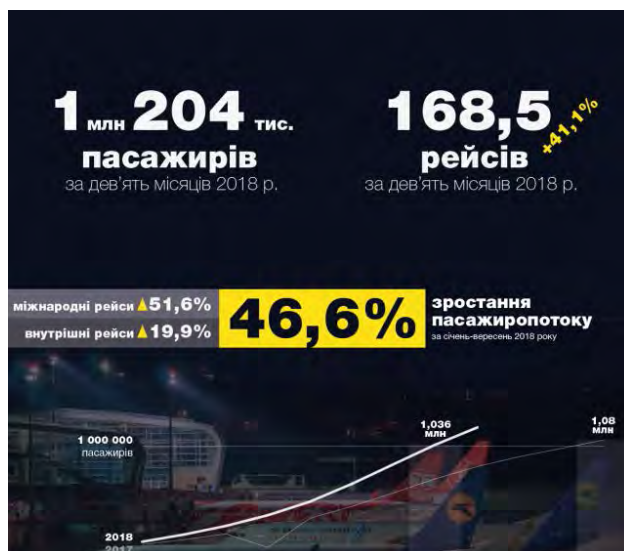

Рис. 2. Пасажиропотік аеропорту Львів

Джерело: [5]

У січні-березні 2018 року підприємство обслужив 2873 рейсів, перевищивши результат 1 кварталу 2017 року на 8,33%. Середнє завантаження кожного рейсу склало 90 пасажирів.

Також в міжнародному аеропорту Одеса проходить реконструкція, яку планують завершити у 2019 році. Нова смуга дозволить приймати більш важкі повітряні судна, включаючи Boeing-767. Очікується, що пасажиропотік в одеському аеропорту після реконструкції подвоїться.

Пасажирів обслуговуватимуть в новому термінальному комплексі, спроектованому іспанською компанією Ineso. Пропускна спроможність терміналу становитиме 1000 пасажирів на годину; в ньому буде 28 стійок реєстрації, 12 виходів на посадку і 4 аеромости.

Рейси з Одеси здійснюються за такими напрямками: Анкара, Батумі, Вільнюс, Дубай, Таллінн, Прага, Рига, Салоніки, Софія, Тіват, Анталія, Варшава, Відень, Київ, Стамбул, Тель-Авів, Шарм-Ель-Шейх.

2018 рік став позитивним і для аеропорту «Харків», що збільшив пасажиропотік на 18,1% від минулорічних показників. Протягом січня-вересня 2018 року пасажиропотік Міжнародного аеропорту «Харків» (МАХ) досяг 236,9 тисяч осіб, і це на 20% більше, ніж протягом аналогічного періоду минулого року. Про це повідомляється на офіційному сайті МАХ.

Так, за дев'ять місяців 2017 року пасажиропотік становив 196,8 тисяч осіб. У квітні 2018 року аеропорт знову почав приймати лоукост-перевізника Wizz Air. Зокрема, 5 квітня відкрилися його прямі рейси до Дортмунда (Німеччина), влітку запусаються рейси до Катовіце (Польща), а восени – до Відня (Австрія). Перельоти до Дортмунда вже увійшли в топ популярних напрямків. Також у квітні запустилися нові рейси до Мілана від авіакомпанії МАУ [5].

У квітні 2018 року послугами аеропорту «Харків» скористалися 65,3 тисячі осіб. У порівнянні з минулим квітнем, коли пасажирообіг становив 61,9 тис. осіб, тобто показники зросли на 5%.

Хоча і головна злітна полоса даного аеропорту і була закрита на реконструкцію в період з 26 травня по 14 червня 2018 року включно це не завадило аеропорту «Запоріжжя» отримати досить високі показники пасажирообороту. Із січня по вересень 2018 року аеропорт «Запоріжжя» збільшив пасажирооборот майже на 19% у порівнянні з минулим роком. Всього аеропорт обслужив 297,5 тис. пасажирів, із них майже 71 тисячу (зростання 12,7%) на внутрішніх лініях та 226,6 тисяч (зростання 20,9%) на міжнародних. За цей час кількість літако-вильотів із запорізького аеропорту склала 2434, що на 16,5% більше ніж минулого року [5].

За вересень поточного року, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, кількість пасажирів, обслужених на міжнародних та внутрішніх рейсах, склала 36062 – це на 13% менше ніж у вересні 2017 року. Зниження обсягів пасажирообороту на внутрішніх лініях склало 23% (перевезено 7290 пасажирів у цьому році) на міжнародних – 10,4% (перевезено 28772 пасажирів).

З усіх вище наведених провідних аеропортів України, лише аеропорт «Дніпропетровськ» показав найнижчий показник зростання пасажирообороту за 2018 рік. Із січня по вересень 2018 року аеропорт Дніпропетровськ збільшив пасажирооборот лише на 7,4% у порівнянні з минулим роком. Всього аеропорт обслужив 258,6 тис. пасажирів, із них 150,5 тис. на міжнародних рейсах та 108 тис. на внутрішніх (табл. 1).

Залишається побажати аеропорту Дніпра процвітання і збільшення пасажирів в наступному 2019 році.

Також значний приріст обсягів пасажирських перевезень було зафіксовано в аеропортах міст Чернівці (на 55,3%) та Херсон (на 51,1%).

Аеропорт Херсон в 2018 році обслужив 105,9 тис. пасажирів. Показники роботи повітряної гавані покращилися на 51,1% в порівнянні з 2017 роком.

Найбільша кількість пасажирів забезпечили аеропорту міжнародні рейси. 63,8 тис. осіб скористалися рейсом Turkish Airlines в / з Стамбула. 23,7 тис. пасажирів літали в / з Києва рейсами МАУ. Решта 18,4 тис. пасажирів скористалися чартерними рейсами в Анталію (Туреччина) і Шарм-еш-Шейх (Єгипет).

Важливою подією для аеропорту Херсон став запуск щоденного рейсу Київ-Херсон-Київ у 2017 році. У жовтні 2017 авіакомпанія МАУ збільшила частоту польотів до двох разів на день, що позитивно відобразилось на статистику пасажирообороту у 2018 році.

Нагадаємо, що аеропорт Херсон відновив роботу в квітня 2013 року після тривалого простоя. Першим регулярним рейсом став Херсон-Москва. У жовтні в Херсон зайшла авіакомпанія Turkish Airlines, яка до цього дня залишається основним перевізником в повітряній гавані.

Що стосується аеропорту Чернівці станом на вересень 2018 року в порівнянні з вереснем 2017-го, загальна кількість пасажирів, обслужених аеропортом, збільшилася на 53,3%. У 2018 році аеропорт Чернівці прийняв 47,9 тис. пасажирів. Це майже втричі більше, ніж в 2013 році, коли підприємство досягло історичного максимуму за пасажиропотоком за роки незалежності України [5].

Найбільша кількість пасажирів скористалося внутрішніми рейсами – 40,2 тис. або 83,9% від

Таблиця 1

Співвідношення пасажирів на міжнародних та внутрішніх рейсах в Міжнародному аеропорту «Дніпропетровськ», чол.

	2014	2015	2016	2017	2018*
Міжнародні рейси	307 732	194 701	141 166	145 808	150 574
Внутрішні рейси	139 066	151 313	141 748	131 146	108 053

*січень – вересень

Джерело: [5]

загальної кількості. З них 39,7 тис. пасажирів літали на рейсі МАУ до Києва або назад. Пасажиропотік на міжнародних напрямках склав всього 7,7 тис. пасажирів.

Відзначимо, що в 2018 році аеропорт Чернівці приблизно прийняв 1447 рейсів, з них 1096 були виконані в / з Києва. Також аеропорт прийняв 115 нерегулярних внутрішніх рейсів. Це, в основному, приватні літаки.

Нагадаємо, що протягом 2017 року аеропорт Чернівці обслужив 12 673 пасажирів. Значна їх частина скористалася рейсом Київ-Чернівці-Київ, який виконувала авіакомпанія МАУ. У 2014 і 2015 роках аеропорт простоював, приймаючи тільки нерегулярні рейси. У 2013 році аеропорт Чернівці обслужив 16 тис. пасажирів, що було історичним максимумом за період незалежної України.

На жаль, без рейсів, але з надією на відродження у 2019-му році залишаються аеропорти "Полтава" (наприкінці 2017 року отримав статус "міжнародний", також в липні 2018 року вперше прийняв пасажирський рейс після реконструкції), "Ужгород" (поки відсутнє рішення щодо управління повітряним рухом), "Черкаси" і "Тернопіль" (активізація влади регіону, опрацювання варіантів залучення інвестицій у проекти реконструкції) та "Миколаїв". І навіть не

дивлячись на туманне завершення авіаційного року в Миколаєві, послідовність дій цієї області в питаннях відновлення летовища, може стати зразковою для інших аеропортів, які є на "низькому старті" в бажанні відродити польоти.

Висновки. У результаті проведеного дослідження можна дійти висновку, що авіатранспортна галузь України протягом 2018 року продемонструвала остаточний вихід із кризи та досить високі темпи зростання. Свою роль у цьому зіграли стабілізація становища нашої країни, активізація зарубіжних компаній, збільшення кількості іноземних пасажирів (зокрема й транзитних), підвищення купівельної спроможності українців і фактор "відкладеного попиту": частина наших співвітчизників не могли собі дозволити скористатися послугами авіаційного транспорту у 2014-2016 роках, але зробили це у 2018-му.

Однак зростати, безумовно, є куди. Наприклад, річний пасажиропотік українських аеропортів становить поки що близько 40% від населення України. А в таких країнах, як Польща, Румунія, Угорщина, Болгарія, Литва, Грузія він перевищує кількість мешканців. За умови відсутності воєнно-політичних і економічних потрясінь, у 2019 році обсяги авіаційних перевезень в Україні продовжать зростати.

Список літератури:

1. Назаренко А. Сучасний стан та тенденції розвитку авіатранспортної галузі України / А. Назаренко // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – № 5.
2. Прейгер Д. Стан і проблеми розвитку авіаційної галузі України // Економіка України. Науковий журнал Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України та Національної академії наук. – № 6(571). – К.: Преса України, 2010. – С. 4-21.
3. Офіційний сайт Державної авіаційної служби України. URL: <http://www.avia.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua>.